

אֲב הַרְחֵמִים הוּא יִרְחֵם עִם עַמּוּסִים וַיִּזְכּוֹר בְּרִית אֲיָתָנִים.
וַיִּצִל נַפְשׁוֹתֵינוּ מִן הַשְּׁעוֹת הָרָעוֹת...

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

הגיליון מוקדש בכאב רב לעילוי-נשמתו של מורי-חמי, לב רחום וחונן, אהב את התורה בכל ליבו, נפשו ומאודו, הרב יוסף ב"ר אברהם ז"ל, אותו אהבתי בכל ליבי. ת. נ. צ. ב. ה.

פרשת בהעלותך

תשפ"ה

גיליון מס'

741



2.

בסייעתא, אך בימים האחרונים השמיע לי ידידי אמן הנפש ורב-תבונות הרה"ג רבי יצחק-דוד פרידמן שליט"א - ר"מ בשיבת 'רבבות אפרים' בעיר צפת, תובנה משלימה, וגם היא בתורתו המפעימה של מרן הרש"ר הירש. הוא ציטט לי את הדברים החדים והנוקבים שכתב הרש"ר בפרשה הקודמת - בפרשת ברכת כהנים (במדבר ו, כ"ז). ונצטט את מילות-הזהב שלו:

ושמו את שמי על בני ישראל - ואני אברכם. לא הכהנים הם המברכים את ישראל; למילותיהם אין כוח להעניק ברכה. תפקידם הוא רק "לשום שמי על בני ישראל ואני אברכם". הם באים "לשים" את שם ה' על ישראל, כדי שעם ישראל יעשו לנושאי השכינה.

על הכהנים לחקוק את שם ה'"על כל בחינה ובחינה בישראל. עליהם להכריז שישראל נושא עיניו אל ה' ואל ה' לבדו, לכל ברכה ולכל שמירה, לכל התגלות ולכל יכולת, לכל התעלות ולכל שלום. ישראל מצפה לכל אלה מה' לבדו, כך שהברכה והשמירה, ההתגלות והיכולת, ההתעלות והשלום, יהיו בעצמם ל"שם ה'"; הם ייעשו לספר נורא-עלילות שה' מתגלה על ידו.

<<< המשך בעמוד הבא

תלויים בו תלות תמידית. משמע מכאן גם אזהרה הן לרב והן לתלמיד, לנהוג באורך רוח ולהיות נוחים לזה לזה (שמות כז, כ)

הרש"ר הירש מאלפנו בינה כי המחנך דומה הוא ל"כהן", ותפקידו הוא - לא יאומן - לייתר את עצמו...

כילדים אולי פיתחנו 'תלות' במלמד, בבחינת 'שוטרים וגנבים'; ו'שיעור חופשי' היה יום חגנו. ומי ימלל ומי יפלל את ההתרגשות שאחזה בנו עת המלמד היה פורש מהכיתה לשעה חדה; ובוודאי כאשר היה 'ממלא-מקום' - -

ברבות הימים והשנים, כאשר התבגרנו קמעא, קלטנו שהמלמד זה לא לב העניין. המסרים שהוא מנחיל הם לב העניין.

הוא בסך-הכל רוצה שנתחבר למסרים ולערכים עצמם: של אהבת-התורה, נועם יראת-שמיים וזיכון המידות.

[כילדים אולי פיתחנו תלות במלמד, בבחינת שוטרים וגנבים; והשיעור החופשי היה יום חגנו](#)



שוטרים וגנבים..

1.

דָּבָר אֶל אֶהֱרֹן וְאֶמְרָתָּ אֵלָיו בְּהִעָלֶתְךָ אֶת הַנִּזְרֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמִּנְזָה יֵאָדְרוּ שְׂבָעַת הַנִּזְרֹת (במדבר ח, ב)

להעלות נר. לשון זו מתארת במדויק את החובה לאחוז את האש המדליקה כנגד הפתילה עד שהפתילה תמשיך לדלוק מעצמה - "שתהא שלהבת עולה מאליה" (שבת כא.)

הדבר רומז שתפקידו של הרב המלמד את התורה הוא - לעשות עצמו למיותר! תפקידו אינו לשמור את ה"הדיוטות" במצב שיהיו



הפנקסו של החנך

דילמות הינוכיות אקטואליות

'שוטרים וגנבים'...

(המשך מעמוד קודם)

א.י.פ.

וכפי שה' הבטיח לנו: "לא תעשון אתי וגו' בכל מקום אשר" וגו' (שמות כ, כ-כא); לא בפסל ודמות תתגלה לנו שכינתו, אלא בברכה שהוא ישפיע עלינו. בכל מקום אשר יזכיר את שמו, יתגלה ה' בברכה המושפעת לישראל (עין פירוש שם כ, כא). הכהן נועד להיות הכלי שעל ידו נקרא שם ה' על ישראל. הקהל העומד להתברך יקרא לכהן להיות כלי של ברכה, ואז ה' יברכם.

גם המחנך, למדתי - מצביע הרב פרידמן - צריך להרגיש ככהן בעבודתו (שמא תשוו זאת לדברי חז"ל שהמאכיל תלמידי-חכמים כמקריב נסכים על גבי המזבח - יומא עב, א ועוד), ועל כן אין תפקידו להיות 'בפרונט', להרגיש שהוא-הוא מוסר התורה; עליו אפוא לחוש שהוא בסך-הכל מאציל את תורת ה' על בניו.

כמובן שזכות עצומה היא לו, אך אסור שהוא יחוש במעמד עצמי שכוזה.

3.

והנה לנו השלמה מופלאה בדברי הרש"ר הירש הנזכרים המופיעים בפרשה, בבחינת פאזל המושלם, כי אכן כי-כן, כאן מלמדנו הרש"ר כי אכן, המחנך נידון ככהן בעבודתו, וככזה עליו



תלמודא

חושג תלמודי אחד

א.י.פ.

"שיר של פגעים" טרם השינה

בשבוע שעבר 'נגענו' בדברי רב חסדא לגבי בהמה שחציה של בן עיר-הנידחת שממונו נידון לשריפה, ובכן, השבוע 'ניגע' בדברי רב חסדא אחרים, גם הם במסכת סנהדרין.

בגמרא (קג, א) למדנו: "ואמר רב חסדא אמר רבי ירמיה בר אבא: מאי דכתיב {תהילים צא-י} לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך? לא תאונה אליך רעה שלא ישלוט) בהן יצר הרע.. לא תאונה אליך רעה - שלא יבעתוך חלומות רעים והרהורים רעים".

ולכאורה נראה מכאן המקור לומר 'ויהי נועם' לפני השינה כחלק מ'קריאת שמע שעל המיטה', משום שבעצם במזמור יש אנו מתפללים שלא יבעתונו חלומות רעים.

והנה בגמרא במסכת שבועות (טו, ב) למדנו כי בבית-המקדש היו שרים, בין-היתר, גם את מזמור 'יושב בסתר עליון' המכונה 'שיר של פגעים' המכוון כנגד המזיקין המבקשים להזיק לבני-האדם, ועליהם נאמר במזמור זה 'יפול מצידך אלף ורבבה, אליך לא ייגש'.

בהקשר זה מספרת שם הגמרא כי רבי יהושע בן לוי היה קורא לפני השינה את פסוקי "שיר של פגעים" הנזכרים ואז היה ישן, ועשה זאת כדי להגן על עצמו מפני הפגעים שלא יבואו עליו.

(והרי רבי יהושע בן לוי עצמו הוא שהדגיש בפנינו - ראו גמרא ברכות ה, א - שאף שקרא אדם קריאת-שמע בבית הכנסת מצווה לקרותה שוב על מיטתו כדי להגן מפני המזיקים, משמע עניין ק"ש על המיטה נועד להגן מהמזיקים).

הרי לנו השלמה לאמור לעיל, בחינה נוספת של 'שיר של פגעים' שנועד להגן על האדם מפני המזיקים המצויים בלילה; אם מפני חלומות רעים.

ברם, הגמרא במסכת שבועות מדגישה כי 'שיר של פגעים' הוא רק עד המילים 'כי אתה ה' מחסי' (וכן מקובל בשם האר"י לומר כך), ולדברינו עיקר התפילה במזמור זה הוא במילות-ההמשך: 'לא תאונה אליך רעה', בתפילה להדוף חלומות רעים.

ועיין בזה עוד. וחונן הדעת יאיר עיינו בתורתו הקדושה.

לדאוג... לעשות עצמו מיותר?

נדרשת ממנו ההבנה כי הוא זכה להיות ממוסרי ערכי התורה לבני יהודה קשת, אך בל ייצור תלות שלו עם תלמידיו; על התלמידים לנסוע לאורו וללכת מכוחות עצמם לאור הערכים שהוא מנחיל ומתווה, בבחינת 'חי נושא את עצמו'.

למשל בימי 'בין-הזמנים', כשאיננו עימם. גם אז רגליהם מוליכות אותם לבית-המדרש, כדוד מלכנו, משום שבוערת בהם אהבת התורה כיקוד-אש.

המשפט המוכר הנוגע לתחום פרנסת וכלכלת הבית - 'לתת לאנשים את החכה ולא הדגים', נוגע גם לכאן: כמו בליל-הסדר אז אנחנו מגרים את הילד להיות ערני ולשאול מעצמו שאלות, כך במלאכת החינוך: עלינו לתת לחניך את הכלים לחנך את עצמו.

בבחינת מה שאמר התנא באבות, המשניות הנקראות בשבתות-הקץ: 'והעמידו תלמידים הרבה'. לא נכתב כאן 'ולימדו תלמידים הרבה'; 'העמידו' כתיב.

ללמדך:

ייעודו של המלמד הוא לגרום לתלמיד להעמיד את עצמו על רגליו. אנחנו מסייעים לו לסייע לעצמו. אין אנחנו 'מאכילים אותו בכפית' (אולי בגיל ינקות), שכן בסופו-של-יום אנחנו רוצים לגדל חניכים הבנויים - ובנים עצמם - לתפארת, בדרך בית ה' ועולים במעלות התורה, היראה והמידות הנאצלות.

אנשי העשה

סיפור יהודי לשלחן שבת

למחרת קיבלה גם היא הודעה מפתיעה: "אני סטיב, סטודנט אמריקאי. שמעתי כאן מהחברה שלך על יוני. אני לא יודע להניח תפילין ולא זוכר מתי הנחתי בפעם האחרונה, אבל אני מתחייב להתחיל - למען יוני. כל יום אשלח לך תמונת סלפי שלי עם תפילין". אמא של יוני שלחה לי את התמונות שהיא מקבלת מדי בוקר. "זה החמצן שלי", היא אומרת. השם לתפילה הוא יונה בן שיינא רבקה, לרפואה שלמה".

באחרונה הושק פרויקט "תפילין לכל חטוף" שנערך ביוזמת הגב' סיטון וג'ולי קופרשטיין, אימו של החטוף בר קופרשטיין שנמצא בשבי חמאס כבר למעלה מ-600 ימים.

בר נחטף ביום שמחת-תורה על ידי מחבלי ארגון הטרור חמאס בעת שעבד כמאבטח ליד קיבוץ רעים. בבוקר המתקפה נשאר לעזור ונתן טיפול ראשוני לאנשים שנפגעו מהמחבלים עד שנחטף.

הפרויקט מחבר בין אנשים שלא מניחים והתנדבו להניח תפילין לזכות ולהשבת החטופים, לתורמי תפילין. כל מתנדב מניח תפילין מדי יום לזכות "החטוף שלו" שנמצא בשבי חמאס, מתוך רצון לחזק את משפחות החטופים ולהעניק להן תקווה.

במקומות שונים ברחבי הארץ הוקמו עמדות של "בר תפילין" שמוקדשות לחטופים שונים.



תפילין לכל חטוף

באחרונה פרסמה אשת התקשורת הגב' רהב מאיר שני אנקדוטות מרגשות על בחורים אמריקאים יהודים שזכו להניח תפילין לראשונה בחייהם.

ברודי, צעיר אמריקאי, הגיע בימים אלה לישראל, לביקור מבוססון שבארה"ב. הוא ביקר במערת המכפלה, מרדכי הלינגר הדריך אותו, והניח איתו תפילין - לראשונה בחייו (!).

הוא סיפר לו על סרן אורי שני, תושב המקום, שנפל בקרב בשמחת תורה. ברודי התרגש מהדמות המיוחדת של אורי, ואמר שהוא רוצה להניח תפילין כל יום, מעכשיו, לזכרו. הוא גם מיהר וקנה לעצמו זוג ב"תפילין חברון", בסמוך.

יהושע שני, אביו של אורי, קיבל שיחת טלפון מפתיעה ומרגשת על מה שאורי מחולל פתאום בנשמה של יהודי מבוססון, עם תמונה של סטודנט שהוא לא מכיר שמתחיל להניח תפילין "לזכות הבן שלך".

ממש במקביל, במחלקת טיפול נמרץ בשערי צדק, יושבת רבקה מושל ליד הבן שלה, יוני. הוא נפצע קשה בתאונת דרכים. המשפחה טוענת לדריסה על רקע לאומני.

הם עלו מאמריקה, והשבוע היא סיפרה בצער לחברה אמריקאית שלה על יוני, שמעולם לא פיספס יום של הנחת תפילין מאז בר-המצווה, ועכשיו שוכב מחובר למכשירים.

לתשומת-ליבכם!

מהדורת הדפוס מצומצמת!
ניתן לקבל את הגיליון למייל
ללא תמורה בשליחת דוא"ל
לכתובת:

abyisrael@gmail.com



שלב נוסף בעיצוב 'היום שאחרי' בעזה, כדי לא להותיר וואקום אחרי החורבן וההרס שממלא את עזה, הוא עידוד גיבוי של חמולות מקומיות כדי שיאתגרו את שלטון החמאס וינסו למלאות את מקומו במקומות בהם הוא נחלש.

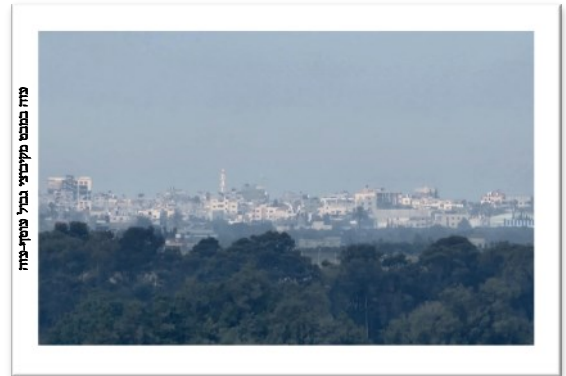
אחת החמולות המרכזית - אולי המרכזית מביניהן - היא, כנודע, של יאסר אבו-שבאב, עזתי בדואי שאינו משויך לחמאס.

אבו-שבאב (אולי כשמו כן הוא) קורא לתושבים לחזור לרפיח והוא יהיה אחראי שהם יקבלו את מזונם ויהיו מוגנים. הוא כמובן קורא לחמאס להסתכל מהאזור אחרי שהביאו את עזה למצב של חורבן.

ייתכן, כך לפי גורמים שונים, שישראל מסייעת לו. כך או כך, זהו 'היום שאחרי' בעזה, הלכה למעשה.

את חמאס קשה להשמיד, למרות ההצהרות הבומבסטיות. גם אם דור הולך - דור בא. הנוער העזתי מורעל, וגם אם איננו מיומן, הוא יחדד חניתות, כי חי הוא על חרבו, ויתגייס לחמאס, כך שאת חמאס קשה באמת להכחיד. אבל ככל שאתה יוצר אלטרנטיבה בחמאס - זהו עצמו "ניצחון". כך אתה באמת יוצר מנגנון שליטה חילופי.

כמובן שגם על זה קשה 'לבנות', ועלינו להעתיר תמיד בתפילה לשומר ישראל (ראו את המהפכה שהתחוללה בעזה בשנת 2007 למניינם או חמאס הדף את שלטון הרש"פ; ראו גם את המהפכה השלטונית המהירה שהתחוללה בסוריה השכנה), אבל העיקרון מובן: בלי אלטרנטיבה, לא תוכל להביא ל'פתרון שורש' יעיל. והלקח - מובן.



מזרח במבט מקיבוץ נביל טקס-מז

יאסר אבו-שבאב

בכל מקום בחיים, מציאות של וואקום לא יוצר פתרון. רק אלטרנטיבה משנה מציאות

1.

זיכרון ימי-נערות שמלווה אותי.

ליל פורים בבני-ברק. רחוב רבי עקיבא הפך לשכונה תוססת בגבעת-שמואל השכנה, כי בשעה זו התמלאה בנעריה; פחות בבחורים המקומיים. בני-ברק - המכונה עיר התורה והחסידות - שינתה פניה עד לבלי-היכר. שאון של שיכורים בלבוש לא-לנו מילא את עורק התחבורה הראשי והתוסס של העיר.

ישיבת 'תפארת ציון' המיתולוגית, זו שהודו של החזון-איש חופף אליה עוד מימי-קדם שבהם בני-ברק הייתה בכלל מושבה של עולים מפולין, ממוקמת לא-הרחק מרבי עקיבא דנן.

אבל בישיבה הבחורים מכרכרים בעוז עם תזמורת בקצב מקפיץ-מתמיד, כאילו בסעודת פורים שרויים התלמידים. ראשיה אף הרשו להשתכר כדת, אולי גם להשמיע חיקויים שלהם - העיקר שהתלמידים לא ירעו בשדות זרים - ברחוב רבי עקיבא.

מה למדתי מזה?

2.

'והבור ריק אין בו מים - אבל נחשים ועקרבים יש בו' (גמרא שבת כב, א). אם בבור אין מים - ברור שיהיו בו 'נחשים ועקרבים'. אי-אפשר להותיר חלל.

שנה שלמה מדברים על ההווה ולא על 'היום שאחרי'. כך הצבא הישראלי נכנס 300 פעמים לחאן-יונס כבמעט בלי תכלית. 'היום שאחרי' מציב אלטרנטיבה לשלטון החמאס הטרוריסטי וממלא את הוואקום; לא עוד כתישה ועוד כתישה.

'היום שאחרי' החל - הלכה למעשה - ביום שבו ישראל החלה לחלק סיוע הומניטרי אלטרנטיבי באמצעות החברה האמריקאית (לא משנה מה שמה). כך ניתקת את התלות של האזרח מחמאס (גם אולי יש לי זיקה אידיאולוגית אליה). זה הסיפור הגדול של המלחמה הארוכה הזו.

בין-הזמנים בצפת

דירת 5 חדרים, ממוזגת, עם יחידת-הורים מפוארת, 11 מיטות, מרפסת 25 מ"ר עם נוף מרהיב לכל הכינרת והרי הגולן. לפרטים, פל': 052769-7719

